

واکاوی مسئله تغییر کاربری سالن‌های نمایش فیلم

(ارائه پیشنهاد تقنینی برای توسعه زیرساخت نمایشی)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خدای بزرگبخشایش همیشه بخوانید

بِسْمِ

شماره مسلسل: ۱۸۸۳۳
کد موضوعی: ۲۷۰

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

تاریخ انتشار:
۱۴۰۱/۱۲/۱۶

عنوان گزارش:

واکاوی مسئله تغییر کاربری سالن‌های نمایش فیلم
(ارائه پیشنهاد تقنینی برای توسعه زیرساخت نمایشی)

نام دفتر:

مطالعات فرهنگ و آموزش

تهیه و تدوین کننده:

ابراهیم غلامپور آهنگر

ناظران علمی:

موسی بیات، رضا مستمع

صفحه آرا:

سیده فاطمه ابوطالبی

ویراستار ادبی:

سیده مرضیه موسوی راد

واژه‌های کلیدی:

۱. فضاهای فرهنگی

۲. سینمای ایران

۳. تغییر کاربری

۴. سالن نمایش فیلم

۵. سرانه برخورداری

فهرست مطالب

۶	چکیده
۶	خلاصه مدیریتی
۷	مقدمه و بیان مسئله
۱۳	ساخت و تغییر کاربری سینما در کشور
۱۶	استناد قانونی برای تغییر یا عدم تغییر کاربری
۱۷	جمع بندی و پیشنهادها
۱۷	منابع و مآخذ

فهرست جداول و نمودار

۸	جدول ۱. نمونه‌ای از بازنمایی رسانه‌ای موضوع تغییر کاربری در رسانه‌های کشور
۹	جدول ۲. وضعیت سالن‌های نمایش فیلم فعال در کشور در سال ۱۴۰۱
۱۰	جدول ۳. مقایسه سرانه سالن نمایش فیلم در چند کشور جهان در سال ۲۰۲۰
۱۲	جدول ۴. تعداد متقاضیان درخواست مجوز برای تغییر کاربری سینماها و تعداد مجوزهای صادر شده از سال ۱۳۹۶ تا سال ۱۴۰۱
۱۲	جدول ۵. تعداد مجوزهای صادر شده برای بهره‌برداری از سینما از سال ۱۳۹۶ تا سال ۱۴۰۱
۱۳	نمودار ۱. تعداد بلیت‌های فروخته شده در سالن‌های نمایش فیلم (۱۳۹۶-۱۴۰۰)

واکاوی مسئله تغییر کاربری سالن‌های نمایش فیلم (ارائه پیشنهاد تقنینی برای توسعه زیر ساخت نمایشی)

[چکیده]

مجوز انحلال سینما صادر شد. در مقابل ۳۳ مجوز برای بهره‌برداری از سینماهای جدید در سطح کشور صادر شده است. علی‌رغم حاد نبودن مسئله تغییر کاربری، لکن در شرایطی که دسترسی به فضاهای فرهنگی به صورت خاص سینما وضعیت مطلوبی ندارد، خرابی هر سالن یا انحلال هر سینما به معنای از دست دادن بخشی از زیرساخت‌های فرهنگی کشور است. لذا برای سرعت بخشیدن به روند ساخت در برابر انحلال پیشنهاد می‌شود، ماده (۱۶۱) قانون برنامه سوم توسعه که ذیل ماده (۱۰۵) قانون برنامه چهارم توسعه نیز تنفیذ شده بود و بر حمایت از ساخت و نوسازی سالن‌ها تأکید داشت، به صورت حکم دائمی درآید.

در حال حاضر در سطح کشور ۳۵۰ سینما با ۷۱۰ سالن نمایش (هر سالن یک پرده) فعال برای نمایش فیلم وجود دارد. با این حال از مجموع ۱۲۲۱ شهر در کشور، تنها ۱۹۳ شهر دارای سالن سینما هستند. به عبارتی حدود ۸۴٪ از شهرهای کشور سالن نمایش فیلم ندارند. آمار سال ۱۳۹۹ (۲۰۲۰) نیز نشان می‌دهد در ایران برای هر ۱۲۷ هزار نفر یک سالن نمایش فیلم وجود دارد. این در حالی است که در کشور امارات برای هر ۱۶ هزار نفر، در کره جنوبی برای هر ۱۷ هزار نفر، در آمریکا و کانادا برای هر ۸ هزار نفر و در فرانسه برای هر ۱۱ هزار نفر یک سالن نمایش فیلم وجود دارد. طبق اعلام سازمان سینمایی از سال ۱۳۹۶ تاکنون ۱۶ مالک سینما متقاضی تغییر کاربری سینمای خود بودند که برای ۸ تقاضا

[خلاصه مدیریتی]

هر ۸ هزار نفر)، فرانسه (برای هر ۱۱ هزار نفر) و ایتالیا (برای هر ۱۱ هزار نفر) وضعیت بسیار مطلوب‌تری برای علاقمندان رفتن به سینما فراهم است.

یکی از مهم‌ترین مستندات برای توسعه سالن سینما در کشور برنامه‌های توسعه سوم و چهارم بود که بر تعامل بخش دولتی، عمومی و خصوصی تأکید داشت. یکی از احکام برنامه‌ای پُر استقبال بند «د» ماده (۱۶۱) قانون برنامه توسعه سوم بود، که در ماده (۱۰۵) قانون برنامه توسعه چهارم نیز تنفیذ گردید. در این حکم حمایت‌هایی نظیر اعطای زمین و تسهیلات برای ساخت سالن‌های نمایش در نظر گرفته شده بود.

کاهش حجم مراجعه به سینماهایی که در گذشته به عنوان سینماهای پُر مخاطب و فعال مورد اقبال مردم بودند، باعث گرایش مالکان آنها به سمت تغییر کاربری شده است. در واقع این فضاها، که صرفاً برای نمایش فیلم مورد استفاده قرار می‌گرفتند، جزء فضاهای فرهنگی به‌شمار می‌رفتند. کاهش مخاطبان باعث شده این سینماها به صورت نیمه فعال

طبق آخرین آمار اعلامی از سوی سازمان سینمایی در حال حاضر (بهمن ماه سال ۱۴۰۱) ۳۵۰ سینما با ۷۱۰ سالن نمایش (هر سالن یک پرده) در سطح کشور فعال بوده که نمایش فیلم دارند که از این طریق در حدود ۱۵۷ هزار صندلی برای حضور مخاطبان در سالن‌های سینما فراهم است.

طی بررسی انجام شده در خصوص سالن‌های نمایش کشور در سال ۱۳۹۸ از مجموع ۱۲۲۱ شهر کشور، ۱۹۳ شهر دارای سالن سینما بوده و سایر شهرهای کشور امکان نمایش فیلم را ندارند. به عبارتی حدود ۸۴٪ از شهرهای کشور فاقد سالن نمایش فیلم هستند.

آمار سالن‌های سینما در سال ۱۳۹۹ (۲۰۲۰) نشان می‌دهد در کشور برای هر ۱۲۷ هزار نفر یک سالن نمایش فیلم وجود دارد. این در حالی است که در کشور امارات متحده عربی برای هر ۱۶ هزار نفر، در کره جنوبی برای هر ۱۷ هزار نفر و در مالزی برای هر ۲۶ هزار نفر یک سالن نمایش فیلم وجود دارد. در کشورهایی مانند آمریکا و کانادا (برای

به شدت افزایش پیدا کرده است.

■ هزینه بر بودن مدرن سازی و افزودن تجهیزات رفاهی در سالن های سینما، عاملی است که بسیاری از سینماداران با توان مالی پایین بدان رقبتی نداشته باشند.

■ نبود فیلم سینمایی مناسب، بر چرخه اقتصادی سینماهای کشور به شدت تأثیر گذار است.

■ ترجیح مخاطبان برای حضور در مجتمع های تجاری - فرهنگی: امکانات و ویژه ای (پارکینگ، فروشگاه ها و رستوران ها و ...) برای مراجعه کنندگان به سالن های سینما در مجتمع های تجاری و فرهنگی فراهم می آید.

■ جذابیت امکان انتخاب در پردیس ها و سینماهای چندسالنه: بر خلاف سینماهای تک سالنه؛ در مجتمع های تجاری چندین سالن کنار هم قرار می گیرند و امکان انتخاب از چند فیلم برای مخاطبان فراهم است. از منظر دسترسی عادلانه به فضاهای فرهنگی این پیشنهادها می توانند قابل توجه باشند:

■ تبعیت از راهبرد توسعه سالن های نمایش فیلم در کنار تولید فیلم های مناسب؛ با ترغیب و تشویق (نظیر معافیت های مالیاتی) بخش خصوصی برای سرمایه گذاری در تولید فیلم در کنار توسعه سالن سازی و همچنین هدایت برخی از اعتبارات دولتی برای تقویت صنعت فیلم سازی.

■ حمایت از سالن سازی حتی در حد سالن های ۱۰۰ نفره در سطح کشور با اولویت شهرهایی با جمعیت بالاتر از ۵۰ هزار نفر؛

■ ساخت چند سالن کوچک در درون سینماهای تک سالنه بزرگ قدیمی؛

■ حمایت مالی در قالب تسهیلات بلندمدت با نرخ سود پایین و حمایت غیرمالی (نظیر اعطای زمین یا تجهیزات) از سینماها برای به روز کردن و نوسازی تجهیزات و امکانات مورد نیاز در داخل سالن و مجموعه سینما به خصوص در مجتمع های فرهنگی و فرهنگسراها؛

■ کمک به رونق فیلم سازی و اجازه اکران فیلم های خارجی روز که در چارچوب سیاست های فرهنگی کشور قرار داشته باشند؛

■ اجازه امکان استفاده از سالن های سینما برای برنامه های فرهنگی غیر سینمایی (مانند هنرهای نمایشی و اجراهای صحنه ای).

■ ماده (۱۶۱) قانون برنامه سوم توسعه که در ذیل ماده (۱۰۵) قانون برنامه چهارم توسعه نیز تنفیذ گردیده بود و ذیل آن حمایت هایی نظیر اعطای زمین و تسهیلات برای ساخت سالن های نمایش در نظر گرفته شده بود، به صورت یک حکم دائمی در آید.

در آیند و غالب آنها نتوانند چراغ سالن های خود را روشن نگه دارند. این وضعیت با همه گیری ویروس کووید ۱۹ (کرونا) به شدت بحرانی شد. زیرا تعداد مخاطبان سالن های سینما در ایران از ۲۶,۳ میلیون نفر در سال ۱۳۹۸ به ۷,۲ میلیون نفر در سال ۱۴۰۰ کاهش یافت.

از سال ۱۳۹۶ تاکنون ۱۶ مالک سینما متقاضی تغییر کاربری از سینمای خود بودند که ۸ تقاضا از مجموع تقاضاهای رسیده برای تغییر کاربری، مجوز خود را از سازمان سینمایی دریافت کردند و انحلال سینما به آنها رسماً اعلام شد. در همین دوره در کنار مجوزهای صادر شده برای تغییر کاربری سینماها، ۳۳ مجوز برای بهره برداری از سینما در سطح کشور صادر شد. لذا به لحاظ آماری مسئله تغییر کاربری آن طور که در رسانه ها بازنمایی می شود، چندان حاد نیست.

در منابع حقوقی موجود نحوه تغییر کاربری سالن های نمایش فیلم و سینماها در چند حالت بیان شده است:

- سالن های نمایش فیلم با عمر بیشتر از چهل سال که از عدم فعالیت آنها حداقل یک سال گذشته باشد.

- سالن های نمایش فیلم ناایمن، که امکان ایمن سازی آن به تشخیص مراجع ذیصلاح وجود ندارد.

- سالن های نمایش فیلم که به دلایل مستدل مانند تغییر موقعیت شهری متأثر از ساخت و سازهای منطقه، عدم تناسب با بافت جمعیتی، تغییر در مسیرهای دسترسی به دلیل تغییر نظام ترافیکی منطقه، قرارگیری در یک پهنه نامناسب شهری در گذر زمان و سایر موارد مشابه به تشخیص شورای بررسی انحلال سالن های نمایش فیلم در سازمان سینمایی، امکان ادامه فعالیت ندارند.

- انحلال سالن های نمایش فیلم دارای مالکیت دولتی یا بخش عمومی غیردولتی مشروط به تأمین همان میزان ظرفیت نمایشی در محل مناسب به تأیید شورای بررسی انحلال سالن های نمایش فیلم در سازمان سینمایی.

- تغییر کاربری سینمایی که زمین آن، از سوی دولت یا نهادهای عمومی غیردولتی برای سالن های نمایش تأمین شده باشد، مجاز نیست.

در خصوص تغییر کاربری سینماها ملاحظاتی را باید توجه داشت:

■ میزان استقبال مخاطبان از سینماهایی که امکانات و تجهیزات مناسب داخل سالن و جانبی ندارند، پایین است. بنابراین چنین سینماهایی به مرور مخاطبان خود را از دست می دهند.

■ تغییر کاربری های اتفاق افتاده غالباً مربوط به بخش خصوصی است.

■ ضرر کردن سینماداران به دلیل فروش پایین سالن ها و بالا بودن هزینه های نگهداری است.

■ گرایش جهانی به استفاده از بسترهای مجازی عرضه آثار سینمایی

[مقدمه و بیان مسئله]

یکی از موضوعاتی که در سال جاری مورد توجه جدی رسانه‌ها و فعالان سینمای ایران قرار گرفته، موضوع تغییر کاربری سینماها بوده که در زیر به چند نمونه از بازنمایی این مسئله اشاره می‌شود:

جدول ۱. نمونه‌ای از بازنمایی رسانه‌ای موضوع تغییر کاربری در رسانه‌های کشور

منبع	عنوان خبر	مهمترین مسئله	تاریخ و کد خبر
خبرگزاری ایرنا ^۱	۲۰ سینما درخواست انحلال یا تغییر کاربری داده‌اند؛ تناقض سالن‌سازی جدید و حذف سالن‌های قدیمی.	لزوم توجه به نهضت سالن‌سازی در مقابل تغییر کاربری.	۲۶ اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۱ ۸۴۷۵۳۷۴۳
همشهری آنلاین ^۲	روزهای خداحافظی با سینما چرا سینماها تغییر کاربری می‌دهند؟	مرگ تدریجی سینماهای قدیمی تهران و شهرستان‌ها.	۲۵ اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۱ ۶۷۶۵۸۱
خبرگزاری مهر ^۳	برنامه تعطیلی سینماهای کشور / ۷ سینما مجوز تغییر کاربری گرفتند.	خبررسانی برای تعداد مجوزهای صادر شده برای انحلال سینما.	۱۶ آذرماه سال ۱۴۰۱ ۵۶۴۹۴۶۸
خبرگزاری ایسنا ^۴	تغییر کاربری سالن‌های سینما ادامه دارد.	گزارش از درخواست‌ها برای تغییر کاربری.	۴ خردادماه سال ۱۴۰۱ ۱۴۰۰۰۳۰۴۰۲۶۹۸
اقتصادآنلاین ^۵	موج تغییر کاربری سینماها در عصر پاندمی.	هشدار سینمادارها درباره ادامه روند رکود بازار و اجبار برای تغییر کاربری سینماها.	۲۶ فروردین‌ماه سال ۱۴۰۱ ۳۰/۵۲۰۶۵۴

1. <https://irna.ir/xjJqnf>.
2. hamshahrionline.ir/x7LNN.
3. mehrnews.com/xZ2Yh.
4. isna.ir/xdJhdS.
5. <https://www.eghtesadonline.com/n/2cik>.

این موضوع، که به‌عنوان دغدغه مورد توجه جدی قرار گرفته، باعث شده تا واکاوی مسئله تغییر کاربری سینماها در دستور کار این گزارش قرار گیرد. از این رو، برای ارزیابی بهتر باید موضوع از سطحی بالاتر و در خصوص اهمیت سالن‌های نمایش فیلم تبیین شود.

در عرصه سیاست‌گذاری بر سینما، تأمین زیرساخت‌های مربوط به عرضه و نمایش آثار تولیدی سینما یکی از موضوعات حائز اهمیت است. زیرا مهم‌ترین مزیت رقابتی سینما ایجاد نشاط و هیجان است که این جذابیت در سالن بیشتر می‌باشد. نمایش تصویری بزرگتر از آنچه انسان‌ها به‌صورت معمول می‌بینند؛ تخیل را به حرکت درآوردن؛ لذت با جمع نشستن و فیلم دیدن و واکنش‌های مشترک داشتن، چیزهایی است که سینما را جذاب می‌کند. سالن سینما مکانی است که در آن آیینی اجتماعی رخ می‌دهد و یک اثر فرهنگی عرضه می‌شود. از این جهت، سینماها و سالن‌های نمایش، به‌عنوان مکان گرد همایی انسان‌ها در زیست‌بوم فرهنگی، اهمیت ویژه‌ای برای سیاست‌های جمع‌گرایانه فرهنگی دارند.

این فضای فرهنگی از منظر اقتصاد سینما نیز مورد توجه است: اول اینکه در پایان خط تولید قرار داشته و حاصل تلاش‌های تولیدکنندگان اثر سینمایی در این مقطع به نمایش درمی‌آید. دومین منظر آن است که اهمیت سالن‌ها را آشکار می‌سازد حضور در ابتدای چرخه درآمدی برای تولیدات سینمایی می‌باشد. در اینجا ارائه آثار و جذب مخاطبین به‌نحوی به وضعیت سینما و سالن‌های آن، گستردگی و پراکندگی و موقعیت آنها بستگی دارد. دیگر اینکه با توجه به پیشرفت‌های فناوری و وجود ابزارهای متنوع دیدن فیلم، مانند تلویزیون، تبلت و حتی تلفن همراه که سهولت و دسترسی بی‌سابقه‌ای را سبب شده‌اند، مردم تماشاگر آن در سالن سینما را ترجیح می‌دهند. از این جهت، تعداد سالن نمایش و میزان حضور

مخاطب در این سالن‌ها برای دیدن فیلم به‌عنوان یکی از شاخص‌های توسعه فرهنگی مورد توجه مراجع ملی و جهانی رصد حیات فرهنگی انسان‌ها به‌شمار می‌رود. سینماداری در ایران قدمتی بیش از ۱۰۰ سال دارد و تاکنون فراز و نشیب بسیاری را سپری کرده است. امروزه کلیه محل‌های نمایش فیلم در کشور تحت ۷ عنوان کلی به فعالیت می‌پردازند: سینما^۱، سالن^۲، مستقل^۳، پردیس^۴، مجتمع فرهنگی^۵، سینمای سیار^۶ و فرهنگسرا^۷. هر یک اقتضات و ویژگی‌های خاص خود به‌لحاظ ساخت و مدیریت دارند. طبق آخرین آمار اعلامی از سوی سازمان سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی^۸ در حال حاضر وضعیت سینماهای کشور به‌شرح زیر است:

جدول ۲. وضعیت سالن‌های نمایش فیلم فعال در کشور در سال ۱۴۰۱

تعداد کل سینما	تعداد سالن	تعداد کل صندلی
۳۵۰	۷۱۰	۱۵۶،۵۱۹

بر این اساس ۳۵۰ سینما با ۷۱۰ سالن نمایش (هر سالن یک پرده) در سطح کشور فعال بوده که نمایش فیلم دارند. از این طریق در حدود ۱۵۷ هزار صندلی برای حضور مخاطبان در سالن‌های سینما فراهم است. به عبارتی در یک زمان واحد برای تماشای فیلم در سینماها در سراسر کشور تنها ۱۵۷ هزار نفر امکان نشستن در سالن را دارند. البته باید آگاه بود که در بررسی صورت گرفته در خصوص سالن‌های نمایش در سطح کشور^۹ از مجموع ۱۲۲۱ شهر کشور، ۱۹۳ شهر دارای سالن سینما بوده و سایر شهرهای کشور امکان نمایش فیلم را ندارند. به عبارتی حدود ۸۴٪ از شهرهای کشور فاقد سالن نمایش فیلم هستند. همچنین طبق اعلام رئیس سازمان سینمایی^{۱۰} «تعداد ۲۲۲ شهر که جمعیت آنها بالای ۵۰ هزار نفر است، فاقد سالن سینما هستند».

این وضعیت وقتی قابل تأمل تر می‌شود که سرانه بر خورداری از سالن سینما را با چند کشور دیگر مقایسه کنیم. جدول زیر که بر مبنای آمار سال ۲۰۲۰ تهیه شده، نشان می‌دهد در ایران برای هر ۱۲۷ هزار نفر یک سالن نمایش فیلم وجود دارد. این در حالی است که در کشور امارات متحده عربی برای هر ۱۶ هزار نفر، در کره جنوبی برای هر ۱۷ هزار نفر و در مالزی برای هر ۲۶ هزار نفر یک سالن نمایش فیلم وجود دارد. در کشورهایی مانند آمریکا و کانادا (برای هر ۸ هزار نفر)، فرانسه (برای هر ۱۱ هزار نفر) و ایتالیا (برای هر ۱۱ هزار نفر) وضعیت بسیار مطلوب‌تری برای علاقمندان رفتن به سینما فراهم است.

۱. سینما: مکانی که دارای یک تا چند سالن نمایش است.
 ۲. سالن: مکانی دارای پرده نمایش فیلم برای نمایش دادن آثار سینمایی به گروهی از افراد است. این مکان دارای مجوز از سوی سازمان سینمایی بوده و شرایط فنی لازم (صوتی و تصویری) برای نمایش را دارا می‌باشد.
 ۳. سالن مستقل: سالنی است که کاربری نمایش آثار سینمایی، بخشی از فعالیت‌های آن به‌شمار می‌رود.
 ۴. پردیس: مکان نمایش فیلم که حداقل دارای ۳ سالن نمایش است. معمولاً (و نه لزوماً) این مجموعه‌ها در کنار مجموعه‌های فرهنگی، تفریحی و تجاری قرار می‌گیرند.
 ۵. سینمای مجتمع فرهنگی: سالن‌های مستقل که تحت مدیریت ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی قرار دارند.
 ۶. سینمای سیار: روش نمایش از طریق پروژکتورهای قابل حمل و جابجایی است.
 ۷. سینمای فرهنگسرا: سالن‌های مستقل که تحت مدیریت شهرداری‌ها قرار دارند.
 ۸. در پاسخ به نامه شماره ۱۳۶۲۱/۱۶۲۰-۸۲ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۲ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.
 9. <https://apf.farhang.gov.ir/fa/filepool/4548/>
 ۱۰. محمدحسین فرج، وضعیت سالن‌های سینما در کشور، معاونت توسعه فناوری مطالعات سینمایی سازمان سینمایی، ۱۳۹۹.

جدول ۳. مقایسه سرانه سالن نمایش فیلم در چند کشور جهان در سال ۲۰۲۰

نسبت سالن به جمعیت ^۲ (نفر)	تعداد سالن ^۱ (پرده)	نام کشور
۸,۳۵۹	۴۴۱۱۱	آمریکا و کانادا ^۳
۱۵,۶۵۳	۶۱۲۷	فرانسه
۱۱,۳۵۴	۵۳۲۵	ایتالیا
۱۲,۶۳۳	۳۷۰۱	اسپانیا
۱۳,۷۸۱	۴۹۲۶	انگلستان
۱۶,۰۰۴	۶۱۸	امارات متحده عربی
۱۷,۰۰۵	۳۰۱۵	کره جنوبی
۱۷,۰۰۹	۴۹۲۶	آلمان
۱۷,۲۰۵	۷۴۹۴	مکزیک
۱۸,۶۵۴	۴۶۴	رژیم صهیونیستی
۱۹,۰۴۳	۷۵۵۸۱	چین
۲۶,۶۱۷	۱۲۱۶	مالزی
۲۷,۳۴۴	۵۳۳۷	روسیه
۵۲,۸۳۹	۱۳۲۱	تایلند
۱۲۷,۲۷۹	۲۱۴۹	اندونزی
۱۲۷,۴۵۵	۶۵۹	ایران
۱۷۲,۵۰۱	۸۰۰۰	هند
۳۵۴,۰۹۸	۲۸۹	مصر

1. European Audiovisual Observatory (2021). focus 2021; World Film Market Trends.

۲. منبع آمار جمعیت کشورها در سال ۲۰۲۰.

<https://www.worldometers.info/world-population/population-by-country/>.

۳. معمولاً در آمارهایی که درباره سینما از سوی منابع جهانی مثل فوکوس ارائه می‌شود، دو کشور کانادا و آمریکا به صورت مشترک مورد توجه قرار می‌گیرند.

[ساخت و تغییر کاربری سینما در کشور]

برای مشتریان خود فراهم آورند. این رویه مورد استقبال خوب مخاطبان سینما قرار گرفت؛ زیرا فرصت حضور در سینما برای آنها با توجه به تنوع پدید آمده در سرگرم شدن، بهتر از سینماهای گذشته بود. بر این اساس طبق آمار ارائه شده از سوی سازمان سینمایی،^۱ در سال ۱۳۹۸ (قبل از اوج گیری کرونا و افت فروش سینماها) سینماهای با فروش بالای ۱۰ میلیارد تومان شامل سینما «پردیس کوروش تهران» (با ۳۴/۲ میلیارد تومان)، سینما «پردیس آزادی تهران» (با ۱۴/۴ میلیارد تومان) و سینما «پردیس ایران مال تهران» (با ۱۲/۶ میلیارد تومان) بودند که دو سینمای آن در مجتمع‌های تجاری قرار دارند. در همین سال سینما «پردیس کوروش - تهران» با ۲/۵ میلیون نفر تماشاگر، پرتماشاگرترین سینما در کل کشور بود. این در حالی است که تعداد کل تماشاگر سینماهای کشور ۲۶/۴ میلیون نفر بود و به نوعی تقریباً ۱۰ درصد از تماشاگران کل کشور در سالن‌های این مجتمع تجاری-فرهنگی به تماشای فیلم نشستند. آنچه در اینجا اهمیت می‌یابد کاهش حجم مراجعه به سینماهایی است که در گذشته به عنوان سینماهای پُر مخاطب و فعال مورد اقبال مردم بودند. در واقع این فضاها، که صرفاً برای نمایش فیلم مورد استفاده قرار می‌گرفتند، جزو فضاهای فرهنگی به‌شمار می‌رفتند. کاهش مخاطبان آنها باعث شده این سینماها به صورت نیمه فعال در آیند و غالب آنها نتوانند چراغ سالن‌های خود را روشن نگه دارند. این وضعیت با همه‌گیری ویروس کووید ۱۹ (کرونا) به شدت بحرانی شد تا حدی که دولت مجبور شد به این سالن‌ها کمک مالی اندکی کند.^۲

در چنین شرایطی سینماداران و صاحبان چنین سینماهایی برای آنکه بتوانند چرخه اقتصادی خود را بچرخانند به سمت درخواست برای تغییر کاربری سینماهای خود می‌روند که در صورت برخورد با موانع قانونی و عدم اجازه برای تغییر کاربری تصمیم می‌گیرند درب سینماهای خود را ببندند تا آن ملک تبدیل به مخروبه شود و وقتی این اتفاق افتاد مشمول مرور زمان شده و مجوز تغییر کاربری می‌گیرند. طبق اعلام سازمان سینمایی^۳ از سال ۱۳۹۶ تاکنون ۱۶ مالک سینما، که از بخش خصوصی هستند، متقاضی تغییر کاربری سینمای خود بودند، به شرح جدول زیر است:

ساخت سینما در ایران دولتی یا در بخش عمومی و خصوصی صورت می‌پذیرد. چنانکه مطابق آمار سازمان سینمایی ۳۴/۵ درصد سینماهای کشور (که در بر دارنده ۴۷/۹ درصد سالن‌ها بوده و عمدتاً در تهران واقعند) در اختیار بخش خصوصی (حقیقی و حقوقی) است و مابقی در اختیار بخش‌های دولتی و عمومی قرار دارد.^۱ با این وصف، سیاستگذاران فرهنگی کشورمان در مقاطع مختلف نسبت به ایجاد و گسترش چنین فضاهایی طرح‌ها و برنامه‌هایی را تدوین و به اجرا رساندند، اما در اوایل دهه ۱۳۸۰ تصمیم گرفته شد از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی نیز حمایت به عمل آید. یکی از مهم‌ترین مستندات برای توسعه سالن سینما در کشور برنامه‌های توسعه سوم و چهارم بود که بر تعامل بخش دولتی، عمومی و خصوصی تأکید داشت. یکی از احکام برنامه‌ای پُر استقبال بند «د» ماده (۱۶۱) قانون برنامه توسعه سوم بود، که در ماده (۱۰۵) قانون برنامه توسعه چهارم نیز تنفیذ گردید. در این حکم شهرداری‌ها موظف شده بودند در موارد بازسازی سینماها و مجتمع‌های فرهنگی و یا ساخت سینماهای جدید و تالارهای نمایش، بدون اخذ هر نوع عوارض و دریافت هزینه، پروانه ساخت صادر و در صورت هماهنگی با طرح‌های جامع شهری حداکثر معادل زیربنای سالن‌های نمایش، مجوز ساخت تجاری و خدماتی صادر کنند. طبق ماده (۴) آیین‌نامه اجرایی مربوط به ماده فوق، سینماها و مجتمع‌های فرهنگی که با استفاده از این امتیازات بر روی زمین شخصی ساخته می‌شوند تا ۱۰ سال پس از بهره‌برداری مجاز به تغییر کاربری نیستند.

امتیاز حکم مزبور سبب شده تقریباً تمامی مجتمع‌های تجاری نوساز از فضای سینما بهره‌مند شوند. رویکرد عمومی این مجتمع‌ها ساخت چند سالن بود. این امر باعث شد، حجم قابل توجهی به تعداد سالن‌های سینما در کشور اضافه شود. پیدایش این سالن‌ها در مجتمع‌های تجاری یک تغییر جدی در ذائقه سینما رفتن مخاطبان ایجاد کرد.

سالن سینما برای مجتمع‌های تجاری فقط یک فضای فرهنگی برای مخاطبان نیست، بلکه فضایی سرگرم‌کننده برای مشتریان نیز فراهم آورده است. مجتمع‌های تجاری با مبنای اقتصادی پا گرفته و در کنار مراکز فروش، رستوران‌ها، شهر بازی و... سالن سینما هم احداث کردند، تا هم از امتیاز قانونی فراهم شده برای مرکز تجاری خود بهره‌مند شوند و هم به عنوان یک منبع درآمد، هر چند پایین، گزینه سرگرم‌کننده‌ای را

1. <https://apf.farhang.gov.ir/fa/research/cinemaslist>.

۲. ماده (۱۶۱) - به منظور بازسازی سینماها و مجتمع‌های فرهنگی و ساخت سینماها و مجتمع‌های فرهنگی جدید و تالارهای نمایش در شهرهایی که بیش از پانزده هزار (۱۵۰۰۰) نفر جمعیت دارند: (د) در موارد بازسازی سینماها و مجتمع‌های فرهنگی و یا ساخت سینماهای جدید و تالارهای نمایش شهرداری‌ها موظفند بدون اخذ هر نوع عوارض و دریافت هزینه، پروانه ساخت صادر و در صورت هماهنگی با طرح‌های جامع شهری حداکثر معادل زیربنای سالن‌های نمایش، مجوز ساخت تجاری و خدماتی صادر کنند. سینماها و مجتمع‌های فرهنگی که با استفاده از این امتیازات ساخته می‌شوند تا ۱۰ سال پس از بهره‌برداری مجاز به تغییر کاربری نیستند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده بنابه پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی و کشور و سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۳. سالنامه آماری فروش فیلم و سینمای ایران سال ۱۳۹۸. (<https://apf.farhang.gov.ir>)

۴. طبق گزارش سازمان سینمایی مبلغ ۲۶ میلیارد تومان به ۲۱۸ سینما (به صورت میانگین ۱۲۰ میلیون تومان به هر سینما) کمک شد.

<https://cinemaorg.ir/uploads/news/2145/files/1624520313.pdf>.

۵. آمار اعلامی سازمان سینمایی در پاسخ به نامه شماره ۱۳۶۲۱/۱۳۶۲۰۰/۱۶۲۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۲ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

جدول ۴. تعداد متقاضیان در خواست مجوز برای تغییر کاربری سینماها
و تعداد مجوزهای صادر شده از سال ۱۳۹۶ تا سال ۱۴۰۱

ردیف	نام استان	تعداد سالن متقاضی	تعداد پذیرفته شده
۱	تهران	۷	۵
۲	کرمانشاه	۱	۱
۳	لرستان	۱	۰
۴	خوزستان	۳	۰
۵	خراسان رضوی	۱	۰
۶	سیستان و بلوچستان	۱	۱
۷	کردستان	۱	۱
۸	اردبیل	۱	۰
	مجموع	۱۶	۸

هشت تقاضا از مجموع تقاضاهای رسیده برای تغییر کاربری، مجوز خود را از سازمان سینمایی دریافت کردند و انحلال سینما به آنها رسماً اعلام شد. نکته قابل توجه این است که در کنار مجوزهای صادر شده برای تغییر کاربری سینماها، مجوزهایی هم برای بهره‌برداری از سالن‌ها و سینماهای تازه ساخته شده، صادر گردید. آمار اعلامی^۱ نشان می‌دهد ۳۳ مجوز برای بهره‌برداری از سینما در سطح کشور از سال ۱۳۹۶ تا سال ۱۴۰۱ صادر شده که به شرح زیر است:

جدول ۵. تعداد مجوزهای صادر شده برای بهره‌برداری از سینما از سال ۱۳۹۶ تا سال ۱۴۰۱

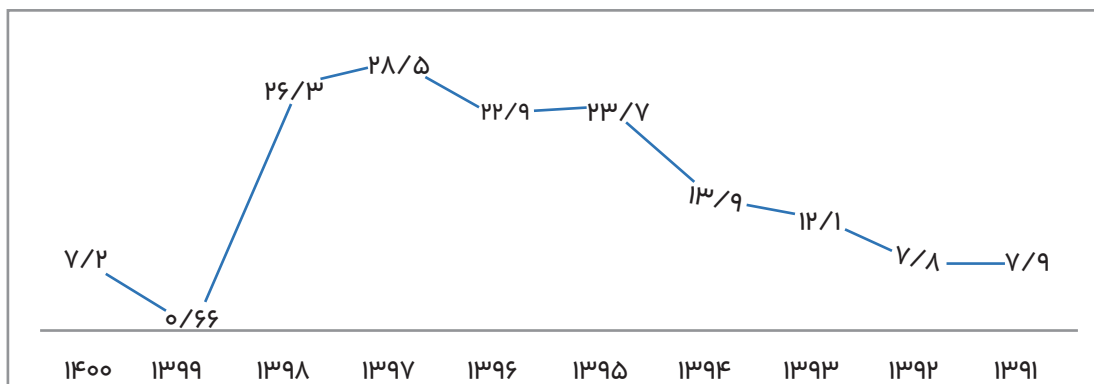
ردیف	نام استان	تعداد مجوز صادر شده
۱	تهران	۵
۲	کرمانشاه	۳
۳	لرستان	۱
۴	خوزستان	۴
۵	خراسان رضوی	۳
۶	سیستان و بلوچستان	۱
۷	گلستان	۲
۸	اصفهان	۲
۹	آذربایجان شرقی	۱
۱۰	البرز	۲
۱۱	بوشهر	۱
۱۲	فارس	۱
۱۳	قم	۱
۱۴	مازندران	۲
۱۵	مرکزی	۱
۱۶	همدان	۲
۱۷	یزد	۱
	مجموع	۳۳

۱ آمار اعلامی سازمان سینمایی در پاسخ به نامه شماره ۱۳۶۲۱/۱۳۶۲۰-۱۶۲-۸۲ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۳ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

باشد، فاصله داریم. زیرا مخاطبان سینما در شرایط مساعد، فراهم بودن دسترسی به سالن و نمایش فیلم‌های مناسب علاقمندند خود را به سالن‌های نمایش فیلم برسانند. در نمودار زیر نشان داده شده که چگونه روند تعداد مخاطبان سینما در حال افزایش بوده، لکن مسئله کرونا تعداد مخاطبان سینما را در سال ۱۳۹۹ به کمتر از یک میلیون نفر رسانده است. به عبارتی چه به لحاظ سرانه مخاطب نسبت به جمعیت و چه بدون لحاظ این شاخص، ذائقه فیلم دیدن نه تنها در ایران، بلکه در کل جهان در حال افزایش است.^۱

بسیاری از مجوزهای صادر شده برای بهره‌برداری مربوط به سینماهایی با چند سالن است. برای مثال تعداد سالن سینماهای استان تهران که در این دوره مجوز گرفتند، ۳۱ سالن (از ۵ سینما) می‌باشد. بقیه سینماها نیز حداقل ۲ سالن دارند. این امر نشان می‌دهد که در کنار مجوزهایی که برای تغییر کاربری داده می‌شود، حجم مناسبی نیز سینما به فضاهای فرهنگی کشور اضافه می‌شود. البته نباید فراموش کرد که، با توجه به مطالب پیش گفته، هنوز با سطح مطلوب برخورداری از فضاهای فرهنگی که متناسب با گستردگی و خصوصاً پراکندگی جمعیت کشور

نمودار ۱. تعداد بلیت‌های فروخته شده در سالن‌های نمایش فیلم (۱۳۹۶-۱۴۰۰) (ارقام به میلیون نفر)

[استناد قانونی برای تغییر یا عدم تغییر کاربری]

در منابع حقوقی موجود، تغییر کاربری سالن‌های نمایش فیلم و سینماها در چند حالت بیان شده است:

- تغییر کاربری سینمایی که زمین آن، از سوی دولت یا نهادهای عمومی غیردولتی برای سالن‌های نمایش تأمین شده باشد، مطابق تبصره ماده (۵) «آیین‌نامه ایجاد، ساماندهی و نظارت بر سالن‌های نمایش فیلم»، (مصوب ۱۳۹۹/۱۲/۱۷ هیئت وزیران) مجاز نیست.**
- در ماده (۲۰) همین آیین‌نامه به صورت غیرمستقیم امکانی برای تغییر کاربری سالن‌های نمایش فراهم شده است. بر مبنای آن سازمان سینمایی موظف شده وضعیت و اطلس پراکندگی منطقه‌ای سالن‌های نمایش در کلیه استان‌های کشور را هر پنج سال یکبار مورد بررسی قرار**

دهد و دستورالعمل تغییرات مورد نیاز را به تناسب چگونگی توزیع سالن‌ها و بر مبنای تغییرات شکل گرفته در پراکندگی سالن‌ها مورد بازنگری قرار دهد.

۳ بر مبنای آیین‌نامه فوق‌الذکر مصوبه «ضوابط و مقررات انحلال سالن‌های نمایش فیلم» (مصوب ۱۴۰۱/۴/۱۵ توسط وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی) برای سالن‌های نمایش فیلم و تغییر کاربری آنها تدوین شده که بنابه شرایط زیر انحلال سالن سینما به صورت رسمی اعلام خواهد شد و متقاضی برای تغییر کاربری به کمیسیون ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران،^۳ واقع در شهرداری‌ها، رجوع می‌کند:

۱. نقشه وضعیت صنعت سینما (گزارشی از کلان صنعت سینما در ایران و جهان)، نامفر، پاییز سال ۱۴۰۰.

۲. منبع سایت معاونت توسعه فناوری و مطالعات سازمان سینمایی: <https://apf.farhang.gov.ir/fa/teaching/statisticdep/statistics/salnameh>

۳. ماده (۵) بررسی و تصویب طرح‌های تفصیلی شهری و تغییرات آنها در هر استان به وسیله کمیسیون به ریاست استاندار (و در غیاب او معاون عمرانی استانداری) و با عضویت شهردار و نمایندگان وزارت راه و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی و سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی و همچنین رئیس شورای اسلامی شهر ذی‌ربط و نماینده سازمان نظام مهندسی استان (با تخصص معماری یا شهرسازی بدون حق رأی انجام می‌شود. تغییرات نقشه‌های تفصیلی اگر براساس طرح جامع شهری مؤثر باشد باید به تأیید مرجع تصویب‌کننده طرح جامع (شورای عالی شهرسازی و معماری ایران یا مرجع تعیین شده از طرف شورای عالی) برسد.

تبصره «۱» بررسی‌های فنی این کمیسیون برعهده کارگروه (کمیته) فنی کمیسیون متشکل از نمایندگان کمیسیون و مشاور طرح تفصیلی شهر می‌باشد.

تبصره «۲» دبیرخانه کمیسیون در سازمان راه و شهرسازی استان می‌باشد.

تبصره «۳» در مورد شهر تهران معاونین ذی‌ربط وزرای راه و شهرسازی، کشور، نیرو، جهاد کشاورزی و معاونین رؤسای سازمان‌های حفاظت محیط زیست و میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و شهردار تهران (رئیس کمیسیون) و همچنین رئیس شورای اسلامی شهر تهران بدون حق رأی، اعضای کمیسیون می‌باشند.

محل دبیرخانه این کمیسیون در شهرداری تهران خواهد بود. جلسات کمیسیون با حضور اکثریت اعضا رسمیت یافته و تصمیمات کمیسیون حداقل با چهار رأی موافق معتبر است.

تبصره «۴» در صورت فقدان شورای اسلامی شهر در تهران، نماینده وزیر کشور و در سایر شهرها نماینده معرفی شده از سوی استاندار به جای رئیس شورای اسلامی شهر در کمیسیون ذی‌ربط شرکت خواهد کرد.

الف) سالن‌های نمایش فیلم با عمر بیشتر از ۴۰ سال که از عدم فعالیت آنها حداقل یک سال گذشته باشد.
ب) سالن‌های نمایش فیلم نایمن، که امکان ایمن‌سازی آن به تشخیص مراجع ذیصلاح وجود ندارد.
ج) سالن‌های نمایش فیلم که به دلایل مستدل مانند تغییر موقعیت شهری متأثر از ساخت‌وسازهای منطقه، عدم تناسب با بافت جمعیتی، تغییر در مسیرهای دسترسی به دلیل تغییر نظام ترافیکی منطقه، قرارگیری در یک پهنه نامناسب شهری در گذر زمان و سایر موارد مشابه

[جمع‌بندی و پیشنهادها]

به تشخیص شورا، امکان ادامه فعالیت ندارند.
در همین مصوبه تأکید شده که انحلال سالن‌های نمایش فیلم دارای مالکیت دولتی یا بخش عمومی غیردولتی مشروط به تأمین همان میزان ظرفیت نمایشی در محل مناسب به تأیید شورای بررسی انحلال سالن‌های نمایش فیلم در سازمان سینمایی است.
به این ترتیب اگر سالن یا سینمایی بخواهد تغییر کاربری بدهد باید شرایط این مصوبات را مورد توجه قرار دهد.

باید انتظار داشت تعداد کسانی که به سالن سینما می‌روند تا در کنار دیگران فیلم ببینند، کاهش یابد.

■ هزینه‌بر بودن مدرن‌سازی و افزودن تجهیزات رفاهی در سالن‌های سینما، عاملی است که بسیاری از سینماداران با توان مالی پایین بدان رقبیتی نداشته باشند.

■ کمبود فیلم سینمایی مناسب با فیلمنامه قوی، بر چرخه اقتصادی سینماهای کشور به شدت تأثیرگذار است. قطعاً اگر چنین امکانی فراهم بود به جای تغییر کاربری از سمت سینما، تقاضاها برای سینما شدن افزایش می‌یافت. هر چند تلاش‌ها برای نمایش آثار خارجی هم صورت می‌گیرد، اما بنابه دلایل فرهنگی و مشخص نبودن میزان استقبال، این امر هنوز نتوانسته بر اقتصاد سینما تأثیر چشمگیری بگذارد.

■ امکانات ویژه‌ای مانند پارکینگ، فروشگاه‌ها و رستوران‌ها با غذاهای متنوع (فود کورت)، فرصت سرگرم شدن و وقت‌گذرانی، خرید و ... برای مراجعه‌کنندگان به سالن‌های سینما در مجتمع‌های تجاری و فرهنگی فراهم می‌آید که این امر سبب گرایش علاقمندان به سینما را برای حضور در این مکان‌ها بیشتر می‌کند.

■ برخلاف سینماهای تک سالنه در مجتمع‌های تجاری چندین سالن کنار هم قرار می‌گیرند (پرديس) و امکان انتخاب از چند فیلم برای مخاطبان فراهم است.

با توجه به نکات ذکر شده، به نظر می‌رسد راهکارهای زیر برای دستیابی به عدالت فرهنگی از منظر دسترسی عادلانه به فضاهای فرهنگی باید مورد توجه قرار گیرند:

■ تبعیت از راهبرد توسعه سالن‌های نمایش فیلم در کنار تولید فیلم‌های مناسب؛ با ترغیب بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در تولید فیلم در کنار توسعه سالن‌سازی و همچنین هدایت برخی از اعتبارات دولتی (مانند رد دیون دولت به برخی سازمان‌ها به صورت ۵۰ درصد دولتی (رد دیون) و ۵۰ درصد مشارکت سازمانی) برای تقویت صنعت فیلم‌سازی.

■ حمایت مالی در قالب اعطای تسهیلات بلندمدت با نرخ سود پایین و

با وجود تعداد ۳۳ مجوز صادر شده برای بهره‌برداری از سینما (از سال ۱۳۹۶ تاکنون) در مقابل ۸ مجوز انحلال سینما به لحاظ آماری مسئله تغییر کاربری آن‌طور که در رسانه‌ها بازنمایی می‌شود، چندان حاد نیست، اما در شرایطی که سرانه بر خورداری عموم مردم از فضاهای فرهنگی، به صورت خاص سینما، در سطح کشور در مقایسه با کشورهای صاحب صنعت و هنر فیلم‌سازی وضعیت مطلوبی ندارد، خرابی هر سالن یا انحلال هر سینما به معنای از دست دادن بخشی از زیرساخت‌های فرهنگی کشور است. زیرساختی که می‌تواند به پویایی و سرزندگی فرهنگی مردم کمک کند. از این جهت باید نسبت به اینکه چرا مالکان سینماها به سمت انحلال می‌روند، توجه جدی داشت و راهکارهای لازم طراحی و اجرا شوند.

بر این اساس، در خصوص تغییر کاربری سینماها به این چند نکته باید توجه داشت:

■ میزان استقبال مخاطبان از سینماهایی که امکانات و تجهیزات مناسب داخل سالن و جانبی (مانند صندلی و چینش آنها، پرده، تجهیزات صوتی، پارکینگ، رستوران یا بوفه و ...) ندارند، پایین است.

■ تغییر کاربری‌های اتفاق افتاده غالباً مربوط به بخش خصوصی است. سالن‌های مربوط به نهادهای عمومی و دولتی با توجه به اینکه از حمایت‌های نهاد متبوع خود برخوردارند، با چنین مشکلی روبرو نشده‌اند و به فعالیت خود در سخت‌ترین شرایط (مثل کرونا) ادامه می‌دهند. شایان ذکر است تعطیلی برخی از سالن‌های تحت عنوان مجتمع‌های فرهنگی به معنای تعطیلی کامل آن نیست؛ بلکه به این معناست که دیگر فیلم در آن مجتمع نمایش داده نمی‌شود.

■ ضرر کردن سینماداران به دلیل فروش پایین سالن‌ها و بالا بودن هزینه‌های نگهداری انگیزه‌ای برای مراجعه به گزینه انحلال سینماست.

■ گرایش جهانی به استفاده از بسترهای اینترنتی عرضه آثار سینمایی به شدت افزایش پیدا کرده و اکثریت علاقمندان به فیلم ترجیح می‌دهند، آثار سینمایی را در خانه و در کنار خانواده با هزینه کمتر ببینند. از این رو

و حقوقی برای ساخت و بازسازی سینماهای موجود از تسهیلات بانکی یا نرخ سود بانکی قرض الحسنه و دوره بازپرداخت بلندمدت استفاده کنند. (ب) تأمین زمین مناسب برای ساخت سینما و مجتمع فرهنگی در شهرک‌های جدیدالاحداث به‌عهدده وزارت راه و شهرسازی و طرح‌های توسعه شهری و روستایی به‌عهدده شهرداری‌ها و دهیاری‌ها خواهد بود. زمین‌های مذکور در این بند به قیمت منطقه‌ای و به‌صورت اقساط ۱۰ ساله در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی قرار می‌گیرد. (ج) به شهرداری‌های شهرهای مذکور اجازه داده می‌شود زمین‌های مناسب برای ساخت سینما و مجتمع فرهنگی را که در مالکیت شهرداری است، بدون انتقال مالکیت در قالب قرارداد با دریافت حداقل سهم بابت زمین برای مدت بیست و پنج (۲۵) سال در اختیار افراد حقیقی و حقوقی قرار دهند. پس از این مدت شهرداری‌ها مکلفند، ضمن بازسازی سینما یا مجتمع فرهنگی از محل منابع درآمدی حاصل از این واگذاری‌ها، به مدت بیست و پنج (۲۵) سال دیگر آن را واگذار نمایند. (د) در موارد بازسازی سینماها و مجتمع‌های فرهنگی و یا ساخت سینماهای جدید و تالارهای نمایش شهرداری‌ها موظف‌اند بدون اخذ هر نوع عوارض و دریافت هزینه، پروانه ساخت صادر و در صورت هماهنگی با طرح‌های جامع شهری حداکثر معادل زیربنای سالن‌های نمایش، مجوز ساخت تجاری و خدماتی صادر کنند. سینماها و مجتمع‌های فرهنگی که با استفاده از این امتیازات ساخته می‌شود تا بیست و پنج (۲۵) سال پس از بهره‌برداری مجاز به تغییر کاربری نیستند. آیین‌نامه اجرایی این ماده بنابه پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی، کشور و سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید».

حمایت غیرمالی (نظیر اعطای زمین یا تجهیزات) از سالن‌سازی حتی در حد سالن‌های ۱۰۰ نفره در سطح کشور با اولویت شهرهای با جمعیت بالاتر از ۵۰ هزار نفر؛

■ تقویت سازوکارهای گسترش سینمای سیار در شهرهایی با جمعیت کمتر از ۵۰ هزار نفر و روستاها به‌عنوان یک راهکار میان‌مدت؛
■ ساخت چند سالن کوچک در درون سینماهای تک سالنه بزرگ قدیمی؛

■ اولویت‌بخشی به حمایت مالی و تجهیزاتی از سینماها برای به‌روز کردن، نوسازی تجهیزات و امکانات مورد نیاز در داخل سالن و مجموعه سینما در مجتمع‌های فرهنگی و فرهنگسراها؛

■ کمک به رونق فیلم‌سازی و اجازه اکران فیلم‌های خارجی روز که در راستای سیاست‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران باشند؛

■ اجازه امکان استفاده از سالن‌های سینما برای برنامه‌های فرهنگی غیرسینمایی؛ (مانند هنرهای نمایشی و اجراهای صحنه‌ای)؛

■ اعطای یارانه به مخاطبان سینما در صورت مراجعه به سالن‌های نمایش فیلم، به‌نحوی که بخشی از هزینه‌های تمام شده را دولت به سینماداران بپردازد.

علاوه بر پیشنهادهای راهبردی فوق، پیشنهاد می‌شود:

ماده (۱۶۱) قانون برنامه سوم توسعه که ذیل ماده (۱۰۵) قانون برنامه چهارم توسعه نیز تنفیذ شده بود، در چارچوب متن اصلاحی زیر به‌صورت یک حکم دائمی در آید:

«به‌منظور بازسازی سینماها و مجتمع‌های فرهنگی و ساخت سینماها و مجتمع‌های فرهنگی جدید و تالارهای نمایش در شهرهایی که بیش از پانزده هزار (۱۵۰۰۰) نفر جمعیت دارند:

الف) شهرداری‌های کشور می‌توانند رأساً یا با مشارکت اشخاص حقیقی

[منابع و مآخذ]

۱. آیین‌نامه ایجاد، ساماندهی و نظارت بر سالن‌های نمایش فیلم (مصوب در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۷ هیئت وزیران).
۲. سازمان سینمایی، سالنامه آماری فروش فیلم و سینمای ایران سال ۱۳۹۸ (<https://apf.farhang.gov.ir>).
۳. سامانه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (<https://farhang.gov.ir>).
۴. قانون برنامه چهارم توسعه.
۵. قانون برنامه سوم توسعه.
۶. قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران (مصوب مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۲۲).
۷. فرج، محمدحسین. وضعیت سالن‌های سینما در کشور، معاون توسعه فناوری مطالعات سینمایی سازمان سینمایی، تهران، ۱۳۹۹.
۸. مصوبه «ضوابط و مقررات انحلال سالن‌های نمایش فیلم» (مصوب ۱۴۰۱/۴/۱۵ توسط وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی).
۹. نقشه وضعیت صنعت سینما (گزارشی از کلان صنعت سینما در ایران و جهان)، نمافر، پاییز سال ۱۴۰۰.
۱۰. وبگاه خبرگزاری مهر (<https://www.mehrnews.com>).
۱۱. وبگاه معاونت توسعه فناوری و مطالعات سازمان سینمایی (<https://apf.farhang.gov.ir>).
12. European Audiovisual Observatory (۲۰۲۱). focus ۲۰۲۱; World Film Market Trends.
13. <https://www.worldometers.info>.
14. <https://irna.ir/xjJqnf>.
15. hamshahrionline.ir/xvLNN.
16. mehrnews.com/xZ۲Yh.
17. isna.ir/xdJhdS.
18. <https://www.eghtesadonline.com/n/۲cik>.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir